

Chacharije je zoufalství i fantaskní země, říká dramatik Tomáš Vůjtek před sobotní premiérou

23.3.2018 08:13 Ivan Mottýl, ostravan.cz

Dramatik Tomáš Vůjtek napsal společně s Januszem Klimszou ostravskou Chachariji pro Komorní scénu Arénu, premiéra se odehraje v sobotu. Vůjtek se v rozhovoru pro kulturní deník Ostravan.cz zamýšlí nad kouzelným názvem hry i nad tím, jak reálný život dohání jeho texty. Pro klub Les napsal hru o estébákovi, mezitím se ale estébák objevil ve vrcholné politice. Za drama Smíření dostal Vůjtek o víkendu Cenu divadelní kritiky, ale Ostrava se s po válce povražděnými německými civilisty, o nichž jeho drama vypráví, dosud nesmířila.

Kdy jste poprvé zaznamenal slovo chachar, někdy v dětství?

Jasně, ale původně jsem si myslel, že je to hlavně nadávka. O něco později, že je to i lichotka. No a až potom jsem zjistil pravý význam slova.

Co tedy slovo chachar znamená? V Ostravském slovníku Dalibora Záruby se uvádí pod heslem chachar, že je to uličník a lotr, že je to slovo původem z němčiny – Hache. Prostě tvrdý chlap a ničema. Hacher. Kdo je chachar podle Tomáše Vůjtky?

Někdo, kdo má poměrně kladný vztah k alkoholu, je to docela velký frajer a ničeho se nebojí. Etymologicky je to ale i někdo jako popravčí. V programu k představení se výrazem podrobně zabýváme. Jistý dr. Měrka napsal v roce 1965 do ostravského kulturního časopisu Červený květ, že slovo chachar se objevuje také v chorvatštině (psáno hahar) a značí kata, tedy už zmíněného popravčího, ale přeneseně má význam uličníka nebo darebáka. A opět jsme u němčiny, protože podle jazykovědců má toto chorvatské slovo německý původ.

Ufff, chachar je tedy pořádný lingvistický oříšek. Kdysi jsem pro Ostravu rád používal slovo Chacharstán, prostě stát plný chacharů, které jsem ve své mladické pyšnosti považoval jednoduše za „ostravské pitomce“. Fascinuje mě váš výraz pro sobotní premiérové představení – Chacharije. Jak vás napadl?

S tím slovem přišel Janusz Klimsza, s nímž jsem Chachariji napsal. Upřímně řečeno, je to Januszův novotvar, já jsem alespoň tohle slovo nikdy předtím neslyšel.

Také ne. Je krásné, je o mnoho poetičtější než Chacharstán, kromě ostravské drsnosti je v něm i láska, možná i naděje...

Také se mi to slovo strašně zalíbilo, takže vlastně úplně nevím, zda jsem ho vymyslel já, nebo snad Janusz (smích).

Co je pro vás ještě Chacharije?

Zoufalství. Z Chacharije není kam utéct. Chacharije je fantaskní země, je to taková Narnie.

Chacharije navazuje na představení Brenpartija, které mělo v Aréně velký úspěch, ovšem Chacharije se odehrává v jediný den, někdy na konci dubna 1932. Vycházeli jste ze skutečných pramenů a reálných postav?

Všechno, co diváci uvidí, se reálně mohlo stát. Všechny postavy by se mohly potkat. Samozřejmě, že je tam i nadsázka, ale zároveň je to reálný život.

Ten byl v roce 1932 dost krutý. Vrchol hospodářské krize, stávkový hlad, chlást s obsahem metylalkoholu na haldách, zkratka každodenní hrůza. Chtěl byste v té době žít?

Nechtěl. Ta hra je zdánlivě legrační, v důsledku ale hodně tragická.

Tak jako celá Ostrava. Jak je ještě Ostrava „vytěžitelná“ pro divadlo?

Záleží na divácích, pro mne ale bude Ostrava vždycky inspirativní. Tohle město je naprosto děsivé, to je takový rock ,n' roll, že se nikdy nemůže vyčerpat.

Sedíme teď v klubu Les, který je pro vás vedle Arény další mateřskou scénou. Hraje se tu vaše hra *Spolu*, hrál se tu váš skvělý oddechový špil *Arlecchino Magnifico aneb Šťastná Isabella* na motivy komedie dell' arte. V květnu má být v Lese premiéra vaší další hry inspirovaná osudem herce Národního divadla v Praze Vítězslavem Vejražkou. To byl národní umělec i naprostý hajzl ve službách StB. Jak hra vznikala?

Majiteli klubu Les a herci Přemku Burešovi jsem sliboval nějakou silnou roli, takže ve chvíli, kdy jsem zjistil, že Přema po fyzické stránce vypadá jako Vejražkův genetický klon, se téma nabídlo samo. V té hře ale Vejražku nejmenuji, nebudu se o něm asi zmiňovat ani v programu, nechtěl bych sklouznout někam k bulváru. Je to zkratka *Slávek Novák aneb Příběh opravdového herce, který se opravdu stal*. Tak se hra jmenuje.

Když jste začal psát hru o tomto Slávkovi, asi jste netušil, že budeme mít předsedu vlády, byť v demisi, který byl spolupracovníkem StB?

Netušil. Bohužel, realita opět dohnala fikci.

Jakou strašnějším fikci tedy musíte vymyslet, aby skutečnost nakonec nebyla horší?

Horší už to snad být nemůže.

Příští týden se bude v Lese znova hrát vaše pašijová hra *O nejslavnějším zmrtvýchvstání*. Opět se v ní sejdou herci všech ostravských činoherních scén, prakticky bez nároku na honorář. Je to skoro neuvěřitelné, že do toho všichni jdou. Jak dlouho pašije v Lese vydrží? V Hořicích na Šumavě se hrají od roku 1897...

Pokud na to bude mít komunita v Lese chuť, tak jako autor budu samozřejmě rád, když se pašije budou hrát ještě hodně let. To už není divadlo, to je metadivadlo. Dělá se to jen pro tu radost, že se to chce. Krása. A díky té komunitě mániček, která hraje apoštoly, jsme poznal spoustu lidí, které bych asi jinak nikdy nepoznal.

V minulých dnech jste dostal „Radoka“ čili Cenu divadelní kritiky za hru *Smíření*. Ta vypráví o mučení a vraždění německých civilistů českými rádobyhrdiny, tedy těsně po válce v roce 1945. Fascinuje mě, že když jste hru začal psát, slibovalo město Ostrava, že konečně nějak označí hromadný hrob na bývalém

hřbitově za Domem kultury, kde spí věčným spánkem 231 brutálně umučených německých civilistů z lágru Hanke. Většinou starci a ženy. Dodnes to místo není nijak označeno.

Ve chvíli, kdy tuto záležitost neumíme v Ostravě vyřešit, tak to znamená, že jsme pořád nedospěli. Hodně smutné.